

UNG I KIRKEN I OSLO BISPEDØMME

Oslo bispedømme ble i mai 2007 utfordret av Menighetsfakultetet i samarbeid med Kirkerådet å nedsette en gruppe som skulle arbeide med utfordringer rundt aldersgruppen 18-30 år i kirken vår. Oslo bispedømme satte ned en gruppe bestående av Are Tørring, Solvor Hagen Eliassen, Carina Bjørlo, Sindre Stabell Kulø, Gaute Brækken og Ida Hauknes. Ungdomsrådgiver ved Oslo bispedømmekontor Tonje Kristoffersen har fungert som gruppens sekretær. Gruppen har hatt fire møter og kommet med innspill på mail underveis i prosessen. En av gruppens medlemmer Solvor H. Eliassen sitter også i Ungdområdet i Oslo bispedømme (URO). URO besluttet at de ønsket å ha denne saken oppe på Ungdomstinget 2008. Saken ble kalt "Hva er viktig for unge mellom 18 og 30 år?"

Med spørsmålene:

- Hva kjennetegner livsfasen 18-30 år?
- Hvilke erfaringer og utfordringer ligger i aldersgruppen?
- Hvilke strategiske veivalg vil UT 08 anbefale Den norske kirke å ta for denne gruppen?

Resolusjonen ligger som vedlegg til notatet. Gruppen har tatt inn de momentene fra resolusjonen som gruppen stiller seg bak.

Hva slags erfaringer har deres bispedømme i arbeidet med aldersgruppen?

Oslo bispedømme består av Oslo, Asker, Bærum og Døvekirken. Bispedømmet har både landets hovedstad, med de storbyutfordringene som ligger i det, og mer bygdeliggende områder i deler av Asker og Bærum. Døvekirken er spredt over hele landet og står i en helt annen kontekst i forhold til kontaktflate og utfordringer.

Oslo bispedømme har siden 70-tallet arbeidet med ung medbestemmelse og har arrangert Ungdomsting siden den gang. Bispedømmet var gjennom denne satsningen en av de første med 100% ungdomskonsulent. I tillegg til ung medbestemmelse/ demokrati har Oslo bispedømme flere menigheter/ prostier og organisasjoner som har forsøkt å satse på denne gruppen. Slik vi ser det er fokuset i hovedsak på gudstjenester og lederansvar. Disse tilbudene er arrangert gjennom studentmiljø eller organisasjon alene, eller i samarbeid med enkelt menigheter.

Noen av de tilbudene som finnes er:

- **Storsalen** som drives av Normisjon, samler mange av Oslo og omegns unge voksne. Her er det småfellesskap, kafé, misjonsengasjement, lederutvikling og ulike gudstjenestefelleskap.
- **Norges Kristelige Studentforbund (kalles normalt for "Forbundet")** er Norges eldste kristne studentorganisasjon, og samles til messe og andre aktiviteter hver fredag kl. 19.30 i Universitetsgata 20. Forbundet har ansatt egen studentprest. Aktivitetene er stort sett tilrettelagt for studenter, men alle er velkomne.

- **Studentpresttjenesten** ved Høyskolen i Oslo, BI og Universitetet. Her er det mulighet for samtale og ulike gudstjenestetilbud samt religionsdialogarbeid. Studentmenigheten arrangerer messe i Jakob kulturkirke hver søndag kveld kl 22.00 med ca 70. deltakere og Høymesse i Slottskapellet hver søndag kl 11.00. Studentprestene bruker erfaringen fra samtalene til å være med å utvikle en relevant kirke, et relevant liturgisk språk og være ressurser for etablerte trosfellesskap i de forskjellige studentorganisasjonene. Den norske kirkes studentprester i Oslo koordinerer også et møtested for studentprester / diakoner / arbeidere i de mange kristelige studentorganisasjonene og på de kirkelige utdanningsinstitusjonene. Det er et viktig tilbud å kunne invitere til gudstjenester der en kan komme uten å måtte ta ansvar. Prestene mener selv at det er en ressurs at studentprestene er utenfor menighetsstrukturene.
- **SVURR** (Skøyen, Voksen, Ullern, Røa, Ris) samarbeidet. SVURR har de siste fem årene hatt en egen prest som har hatt fokus på lederomsorg og gudstjenesten Time Out. Dette tilbudet er i utgangspunktet for ungdomsledere, men samler også ledere i aldersgruppen 18 år og oppover i Vestre Aker prosti.
- Det finnes en del ulike **kor** for denne aldersgruppen som drives av menighetene eller organisasjonene. Flere av disse korene har høy medlemsmasse.
- **Yes kvelder** på Ekeberg arrangeres av Oslo KFUM og er et arrangement for ungdom. Det holdes gudstjeneste for ungdommene og lederen før idrettsarrangementet. Gudstjenestene samler en del unge voksne.
- **KFUK-KFUM** arrangerer gudstjeneste 2 ganger i halvåret på Parkteateret på Grünerløkka.
- Fagerborg menighet og NMSU arrangerer **F2 gudstjenester** søndag kveld. Småfellesskap har ansvar for gudstjenesten.
- Både KFUK-KFUM og KRIK har idrettsrettet arbeid for aldersgruppen.
- Videre er det en del frikirker som trekker denne aldersgruppen bl.a Filadelfia.

Hva lykkes vi med, og hvor tenker vi utfordringene ligger?

Oslo bispedømme har et variert gudstjenestetilbud for denne aldersgruppen. Men mange vet ikke om dem. Flere av de kristne organisasjonene gjør bra arbeid for denne aldersgruppen, men også her er det utfordringer i forhold til det å spre informasjon. Mange unge som flytter til byen finner ikke lett et nytt fellesskap når de flytter til byen. De som kommer fra Oslo, Asker og Bærum fortsetter å være aktive i sin gamle menighet etter de har fylt 18, men da som ledere. Vi ser at utfordringen ligger i at det som finnes enten handler om lederansvar eller om gudstjenester. Gudstjenestearbeid er flott, men for å få flere til å komme krever det et eierskap og informasjon om tilbudet. Lederansvaret er positivt men kan lett gå på bekostning av eget åndelig påfyll og samling med "sine" uten å ha ansvar for noe/ noen.

Unge døve i den aktuelle aldersgruppen.

Ungdomstinget 2008 hadde fire representanter fra døvekirken. Døvekirken er en viktig del av Oslo bispedømme og ung i kirken gruppen har derfor ønsket å hente inn deres erfaringer til dette notatet. Fordi gruppen selv ikke opplever å ha nok kompetanse på

Døvekirkelig arbeid har de valgt å legge inn et avsnitt hentet fra Ungdomstingets resolusjon på arbeidet med aldersgruppen 18- 30 år, avsnittet står i kursiv.

Unge døve, i likhet med hørende unge, pleier som regel å forsvinne fra menighetene når de er over 18 år. Det som derimot skiller døve unge fra hørende er mangelen på lokal tilhørighet og størrelsen på samfunnet de er medlem av. Samfunnet er så lite at man ikke kan finne tydelige grupperinger mellom kristne og personer med andre livssyn. Derfor er tilbudene døvekirken har for døve opp til 18-års alder åpne for ungdom fra andre trossamfunn utenom Den norske kirke. En slik åpenhet har klart å bevare dette lille fellesskapet samlet, og forhindre at tilbudene går i oppløsning på grunn av dårlig oppmøte. Døves menighet i Oslo har ansatt en barne- og ungdomsarbeider som, sammen med kateketen, arbeider med barn og unge opp til 18 år. Unge over denne alderen oppfordres til enten å frivillig stille opp som ungdomsleder på forskjellige arrangementer for barn eller pensjonister, eller engasjere seg i menighetsrådet. For å sikre at tilbudene ikke overlapper eksisterende tilbud fra andre fritidsorganisasjoner og interesseorganisasjoner for døve, er samarbeid mellom disse og kirken en kritisk suksessfaktor. Overlapper disse tilbudene, kan resultatet være for få deltakere på de ulike tilbudene, og kollaps av alt tilbud for unge døve.

Hva er viktig for unge mellom 18 og 30 år? Hva kjennetegner denne/disse livsfasen(e)?

Dagens unge voksne har fått merkelappen generasjon Y av trendforskerne. De vokste opp på 80-tallet, og er produkter av et velferdssamfunn uten historisk sidestykke. Ingen generasjon har hatt så stor mulighet til å velge sitt eget liv. De kan reise jorda rundt for en rimelig penge. De kan ta utdanning nummer to dersom de kjeder seg i jobben. De vil ha det sosialt, lekent og kreativt på fritiden. De er livredde kun for én ting: å leve et kjedelig A4-liv. Dette er den første generasjonen som vokser opp med nettet og den digitale hverdagen som en selvfølgelighet.

Hva er som det kjennetegner denne gruppen:

- vanskelige å sette i bås (!)
- individualister
- optimistiske
- realistiske
- multi-taskere
- fremtidsorienterte
- opptatt av og dyktige på teknologi

Skal du skape kontakt og selge noe til denne gruppen er det to ting som gjelder: Tenk som dem og bygg relasjoner som strekker seg forbi det rent funksjonelle i det du leverer. Virkemidler for å nå denne gruppen er gjennom involvering og gode opplevelser. Ekspertenes råd er å bruke grasrot markedsføring isteden for fancy merkevarebygging. Bruk deres sosiale nettverk. La dem føle at de "snubler" over budskapet ditt på egne premisser. Et godt eksempel på dette er Facebook.

Generasjon Y kommer til å være en høyt utdannet gruppe, så forvent at de stiller kritiske spørsmål til alt du gjør. De er generasjon "**WHY**"!

(*Materiale om generasjon Y er hentet fra Dagsavisen og Aftenpostartikler*)

Aldersgruppen 18 til 30 år

Ung i kirken satsingen har en aldersinndeling fra 18 til 30 år. Dette stor aldersspennet gjør det vanskelig både å forstå de enkeltes behov og gjøre kirken aktuell for dem. Vi tror ikke nødvendigvis at det alltid handler om alder, men hvor man er på vei i voksenlivet.

Vi ønsker derfor å dele denne gruppen i tre:

- 1) **"Unge uetablerte"**: Dette er studenter og unge i jobb som flytter mye, bor på hybler og i kollektiv. De er underveis og er svært mobile.
- 2) **"Unge etablerte"**: Har anskaffet seg sin første bolig med det økonomiske ansvaret som ligger i det, eller har startet et lengre studieløp eller har fast jobb. De er mer bofaste, men er ikke spesielt opptatte av å tilknytte seg et lokalsamfunn.
- 3) **"Unge etablerte med barn"**: Har anskaffet seg bolig og bor i denne til barna blir noen år. De ønsker å tilknytte seg lokalmiljøet for barnas skyld men ikke for sterke røtter, fordi de kommer til å flytte innen barnet begynner på skolen.

Vi ser at dette er grupper som kan flytte inn i hverandre og er derfor ikke ment som en bastant inndeling men som et forsøk på å se de ulike utfordringer i forhold til ønske om tilknytning og engasjement. Det som kjennetegner alle gruppene er et slags dobbelt ønske om både å få være usynlig, å drukne litt i mangfoldet, samt et ønske om fellesskap som gir tilhørighet samtidig som det ikke sluker en.

Ungdomstinget 2007 ønsket å legge til følgende under definisjonen av aldersgruppene:

UT 08 har sett på Oslo gruppens definisjon og inndeling av de ulike livsfasene mellom 18 – 30 år, og sier seg delvis enig med disse. UT 08 ønsker ikke å definere dette videre, men håper at Oslo gruppen tar følgende til etterretning:

1. "Unge uetablerte"

Ungdom fra Oslo blir gjerne i sin lokalmenighet etter endt konfirmanntid, mens tilflyttende ungdom ofte har problemer med å finne en menighet hvor de føler at de passer inn, de tar også sjelden initiativet til å finne en menighet. Det finnes mange tilbud for unge mellom 18 og 30 år i Oslo, men informasjonen om disse er ikke god nok, mange i aldersgruppen er ikke klar over tilbudene.

2. "Unge etablerte"

Det er mange mellom 18 og 30 år som ikke studerer, blant annet de som har tatt yrkesrettet videregående utdanning. Disse kan føle at de går glipp av de eksisterende kristne tilbudene, fordi de ikke er tilknytning en utdanningsinstitusjon. Det er derfor viktig å presisere at man ikke trenger å være student for å delta i studentmenigheter og lignende tilbud.

3. "Unge etablerte med barn"

UT 08 savner tilbud for denne gruppen. Menigheten har mange tilbud for små barn, som babysang og barnekor, hvor foreldrene er med, men få rene tilbud for de voksne hvor

barna ikke er fokuset. Hva med pargrupper i menighetene, hvor det finnes en barnehageordning i noen timer, slik at de voksne kan samles å ha et kristent tilbud.

Oslo er i dag tilholdssted for 27 høyere utdanningsinstitusjoner (universitet og høyskoler) og er studiested for nærmere 60 000 studenter. Det vil si at mange tusen unge mennesker i 20-årene flytter inn til storbyen med sine kulturelle og religiøse tradisjoner. Det kan være vanskelig for denne gruppen å finne et sosialt nettverk. De som kommer fra byen beholder ofte sine gamle nettverk når de begynner å studere, mens de som kommer tilflyttende er på utkikk etter et fellesskap. Videre kan det være utfordrende å finne religiøse fellesskap i tråd med de tradisjoner man er vant med.

På hvilken måte og med hvilke tema kan troen gjøres relevant for denne gruppen. Gruppen bes drøfte både trosinnhold og trosuttrykk.

Oslo bispedømme har de siste årene hatt et prosjekt som kalles Gud i storby. Prosjektet har sett på kirkelig nærvær, uttrykksformer og tjenestetyper. Prosjektet er en leteprosess for å finne fram til, forankre og forplikte seg på en forståelse av hva det er å være kirke i storbyregionen Oslo i 2010. Prosjektet har levert tre delrapporter, hvorav én omhandler storbyens trender og tendenser. Mange av funnene i denne rapporten synliggjør de utfordringene vi som kirke har for aldersgruppen 18 til 30 år. Vi har derfor tatt ut noen punkter fra denne rapporten (direkte sitat står i kursiv) for å illustrere Oslo bispedømme men også gi noen innblikk i trender for denne aldersgruppen.

- **Vennenettverk og engasjement**

Vennenettverk utgjør en stadig viktigere del av menneskers nære relasjoner, spesielt hos ungdommer og unge voksne. Dette forteller noe om hvordan mange prioriterer tidsbruk og henter bekreftelse på identitet og tilhørighet. Det er videre få funn som tyder på at folk er mindre engasjerte (verken samfunnspolitisk eller religiøst), nå enn tidligere, men engasjementet er mer enkeltsaksorientert og periodisk. Vi lever i en såkalt "friends"-verden. Dagens unge voksne kalles gjerne for "friends"-generasjonen etter tv-serien med samme navn. Venner er usedvanlig viktig også for dagens ungdom. Skandinavisk ungdom bruker mer tid med venner enn annen Europeisk ungdom. Man antar at vennskapenes status har sammenheng med opplevd kulturgap mellom de unge selv og deres familie. Det er vanskelig å predikere hva som vil skje med et slikt kulturgap mellom kommende generasjoner. Vennskapsbånd er kanskje en ny familieform. Venner, for ungdom i dag, oppleves som en pilar i en stadig skiftende verden. Det kan synes som hvor du kommer fra ikke er like viktig for deg eller dine omgivelser som hvor du og vennene dine er. I tillegg vet vi at storbyen befolkes av en stor andel studenter og unge voksne som lever mange år av sine liv i byen før de selv eventuelt familiseres. Mange av disse har familien et helt annet sted i landet enn i byen. Det er ikke feil å si at venne-nettverket utgjør primærrelasjonene for mange i dagens storby.

- **Utenfor og innenfor**

Mange i Oslo ser på kirka med et utenfraperspektiv, men er samtidig definert som registrerte kirkemedlemmer, og er såkalt "innenfor". Dette utgjør en utfordring i forhold til kirkelig demokrati og kirkelig språk. Spesielt unge mennesker opplever at kirka er lite relevant samtidig som at de har et ønske om at dens profil og nærvær var av en slik art at den betydde noe viktig for dem.

- **Utdanning**

I tillegg til den generelle utdanningstrenden i Norge er det relevant å tydeliggjøre at Oslo og Akershus' befolkning er de med høyest utdanningsnivå i landet. Storbyen er i dag i en læringsrevolusjon. Ungdom er opptatt av at kompetanse og utdanning har høy status. Tall fra "Ung i Norge"-undersøkelsen til NOVA viser at ni av ti elever er helt eller delvis enige i at 'skolen kommer godt med uansett hva jeg skal drive med senere' og at 'det er viktig å få gode karakterer'.

- **Å snakke storby-språk**

Det å være kirke i et kompetansesamfunn med en befolkning med svært høyt utdanningsnivå er en utfordring på blant annet to ulike nivåer. I vårt samfunn i dag forutsettes ofte et høyt kompetansenivå. Det gjør at det enkelte menneske som ikke kan respondere på en slik forventning vil komme tapende ut. Kirka har et ansvar for å være et hellig sted, en relevant og troverdig livsfortolker samt en premissleverandør for verdier også for disse menneskene. Det vil bl.a. si å gi rom for gudsbilder utover den rammen det intellektuelle språket gir.

Parallelt med dette utfordrer kompetansesamfunnet kirkas språk, uttrykk og form fordi mennesker i vår tid forventer rom for egen kritisk ettertanke og ønsker ikke ferdigformulerte sannheter om det hellige eller om eget liv. Når folk har høy og sterk kompetanse må kirkas kompetansenivå også være høyt.

- **New media**

New media muliggjør nye sosialiseringer og mer komplekse kommunikasjonsmønstre enn tidligere. For ungdom i dag er ny teknologi en del av dagliglivet. Mange er tilgjengelige til enhver tid. Det er en måte å være på, en måte å kommunisere på og en måte å skape seg sosial kapital og vennskap på. Nettet er en arena og en aktivitet. Blant ungdom ser man at andelen kontaktpunkter øker og nettverk utvikles. Det å være i den virtuelle verden er et fritidsfenomen. For ungdom er det en fullt ut legitim ting å drive med. Det er ingen annenrangs form for kommunikasjon. Annerledes, men ikke annenrangs

- **Flokkindividualisme**

Flokkindividualismen preger dagens ungdomskultur og er en parallell trend av uniformering og individualisering. Det er viktig å fremstå som individuell både for seg selv og for andre. Det er imidlertid sterkere fellesskapsorientering blant yngre ungdom enn unge voksne. Det kan være et generasjonsutslag eller et aldersfenomen. Sagt på en annen måte: et tegn på at vi går mot en tid der fellesskapsorienteringen vil stå sterkere enn nå eller et tegn på at ungdom er fellesskapsorienterte mens unge

voksne ikke er det, slik at dagens ungdom ikke vil være det når de blir unge voksne. Det er imidlertid tydelig å spore en tendens i vår tid til en egenoppfatning hos folk flest om at de ikke er kollektivistiske. Folk er imidlertid samtidig opptatt av å ikke gjøre feil. Det gjør de fleste til mer kollektive i sitt handlings- og adferdsmønster enn deres egenoppfatning skulle tilsi. Unge mennesker av i dag hører ikke lenger til massebevegelser og søker ikke kollektive løsninger. De fokuserer i langt høyere grad på hva som fungerer for dem som individer. Man spør seg: "Hva gir dette meg?" Man aksepterer ikke pakkøløsninger. Det fører til det vi gjerne kan kalle situasjonsorientert involvering og engasjement.

Dagens unge har trolig lav tiltro til etablerte kanaler for demokrati og politisk ytring. Det kan man blant annet se ved at valgdeltagelsen blant førstegangsvølgere har nedgang, at de opplever rekrutteringsproblemer i politiske organisasjoner samt rekrutteringsproblemer i de frivillige barne- og ungdomsorganisasjonene.

Man kan imidlertid se et voksende engasjement rundt enkeltsaker. Tall fra NOVAs undersøkelse "Ung i Norge" viser at 80% av alle ungdommer har deltatt i en eller flere aktiviteter for å bli hørt. I de siste årene har særlig anti-krig engasjementet vært høyt. Engasjementet av i dag er endringsorientert. Hvis man får inntrykk av å være med på å gjøre verden litt annerledes, da er man med. Man har en tendens til å velge uttrykksmåter som gir umiddelbar effekt. Aksjons- og adhocorienterte aktiviteter som er tidsmessig begrenset og som i større grad retter seg mot enkeltsaker øker. Det vil ikke være feil å si at engasjementet rundt enkeltsaker er voksende. Tanken om alltidsengasjementet til en organisasjon er for unge i dag imidlertid kvelende.

Travle, men engasjerte mennesker i storbyen Oslo, kjennetegnes ved en motvilje til å "kjøpe hele pakker". Det betyr ikke at de ikke tror på eller brenner for noe, og det betyr heller ikke at de er umulig å engasjere. Stadig færre melder seg inn i et klassisk parti og Osloborgere flest vil ikke bekjenne seg til en kirke som diskriminerer eller setter strenge føringer på alt det de ellers foretar seg. Det som sterkest kjennetegner en by er tetthet og mangfold. Derfor er storbyens befolkning et krav om en liberal kirke for alle de ulike menneskene i byen.

- **Å organisere engasjement i individualismens tid**

Kirkas struktur er ikke tilrettelagt for den moderne form for engasjement og ønske om innflytelse. Dagens kirkelige struktur og demokrati er medlemsskapsfundert og forankret i en geografisk struktur. For kirka vil det framover bli helt sentralt å finne en balansegang mellom belønning av de trofaste sliterne samtidig som man finner en måte å verdsette og akseptere de som er engangs- eller korttidsengasjerte. Engasjerte i "kirke-saker" må slippe "wannabe"-stempelet. Folk vil bli tatt på alvor som drop'in'ere. Kirka må kanalisere denne type engasjement, forstå at det finnes og kjenne det igjen i langt sterkere grad enn hva som er tilfelle i dag.

Ungdom er, som nevnt tidligere, flokkindividualister. Man tror ikke A4, men det betyr ikke at man ikke tror. Barn og ungdom er opptatt av religion. Ungdom kan aktivisere seg selv og trenger ikke at kirka aktiviserer for dem. Det de imidlertid trenger er at

kirka er åpen for deres aktiviteter. Ungdom og unge voksne måler forskjellige ting. Ungdom er ikke opptatt av biskopen, ei heller det teologiske ståstedet til den lokale presten, diakonen eller kateketen. De responderer på språk, på stil, på kreativitet og på form. De unge voksne derimot forholder seg til biskopen fordi de begynner å se strukturene og maktkampen. De er opptatt av teologi og opptatt av å komme til orde.

Hva er viktig for unges tro:

Gruppen har en påstand om at ikke alle trenger fellesskap, men alle trenger nettverk. For at man skal gå i kirken må man ha noen å gå sammen med. Vi tror ikke at unge føler at de da må gå i sin lokalkirke. Unge går der de kjenner noen og der det er et opplegg som passer for dem. NETTVERK! er det nye stikkordet tror vi, nettverk fremfor fellesskap, fellesskap kan lett bli et indrekirkelig ”klissete” ord.

Vennskap erstatter mer og mer familierelasjonen, unge mennesker bor i kollektiv som blir en ny familie. I en fase hvor du drar for å studere oppsøker du nok ikke kirken hvis du ikke har noe forhold til den fra før av. Utfordringene rundt nettverksskaping for de som kommer som innflyttere til byen er ofte at de ikke snakker samme ”språk” og at de som er fra byen allerede har et nettverk. Mange flytter til byen med en klar forståelse av at dette er en mellomstasjon, de skal hjem igjen. Det er lett å føle seg ensom som kristen innflytter.

Geografisk tilhørighet avhenger av om du kommer fra denne byen eller ikke. De som kommer flyttende danner seg nye netteværk. De som kommer fra Oslo beholder mer sitt gamle nettverk. Det kan være vanskelig å lage et felles miljø for de som kommer fra Oslo og de som kommer tilflyttende. Oslo sentrum er referanserammen for de ikke kommer fra byen. De som er fra byen har ofte større geografiske referanserammer. Unge tenker nok lett: ”Hvis ikke kirken kommer til meg går jeg ikke ut og leter etter den.” Mange føler ikke behov eller sitter på gjerdet når det gjelder å finne seg en menighet. For en del oppleves det som vanskelig å gå inn i kirken fordi man ikke kjenner noen. Unge utetablerte er veldig sosiale, leter ikke nødvendigvis etter det sosiale. De har mye på tapetet. Det er ikke kirkebygget, men menneskene som du går med til kirken som er viktig. Kirken oppleves ofte som lite relevant for unges virkelighet. Derfor mener gruppen at det er viktig at kirken er engasjert i dagsaktuelle ting som miljø og samfunnsrelevante spørsmål, for å synliggjøre kirkens aktualitet.

Oslo er stor men geografisk lite. Du flytter mye men beholder menighet hvis du har funnet en du trives i, da er det ikke så viktig med avstand. Men for en som bor i Oslo indre by er det langt til for eksempel Oppsal. De som kommer fra byen fortsetter i sitt lokale ungdomsarbeid lenge og har ikke noe behov for å knytte seg til en ny lokalmenighet. Mange av dem drar på konfirmantleir som leder for å treffe vennene sine. For denne aldersgruppen i byen oppleves tverrkulturell og ulike religiøse bakgrunner som helt naturlig.

I alderen 18 til 30 år er det første gang du tar valg som endrer livet ditt og første gang man har egen økonomi. De som kommer fra byen har det nok lettest økonomisk. Din

økonomi handler bare om deg selv. Unge bruker mye penger på reiser og jobber mye. Unge har behov for å lykkes og for å få en god jobb, du skal få noe igjen for det du gjør. Har unges forbruk noe å si for trosinnhold? Mye tyder på at mennesker som får dekket alle sine behov og har et høyt forbruk har andre religiøse behov enn mennesker som lever under marginale forhold, for eksempel at det religiøse uttrykket handler mer om eksistensielle spørsmål. Unge mennesker er ofte målgruppen for høyt forbruk i samfunnet, og har ofte ingen andre enn seg selv å tenke på i sin økonomi.

Hvordan kan vi være kirke for denne aldersgruppen? Teologisk refleksjon rundt ekklesiologi. (Kirkeforståelse)

Oslogruppen har diskutert mye rundt dette med kirkeforståelse. Vi kom frem til at det var viktig at dette ikke ble en høytsvevende teologisk debatt - noe de opplever som fjernt fra unges virkelighet. Flere i gruppen hadde aldri problematisert rundt dette før og vi var nødt til å stille spørsmål som:

Hva er kirken og hvem er kirke? Er kirken alle medlemmene/ de døpte eller er det de som kommer til gudstjeneste/ aktivitetene? Er kirke er noe vi gjør eller er kirke er noe vi er? Hva er en menighet?

Gruppen har valgt å legge til grunn en kirkeforståelse som ikke begrenser seg til de som er medlemmer av en lokal statskirkemenighet. Kirken forholder seg til alle mennesker i samfunnet, fra ulike kirkesamfunn og religioner, døpte og udøpte. Dersom vi begrenser oss til det nattverdfeirende fellesskap, mener vi at vi ikke gir rom for noe særlig nytenkning rundt aldersgruppen. Kirkens utfordring er å legge til rette for ulike former for hensiktsmessige fellesskap/nettverk der 18-30-åringene får mulighet til å vokse som kristne, og der man frimodig kan invitere udøpte inn. Det er viktigere at kirken er relevant og tilstede i samfunnet og tilbyr stillhet og ettertanke som en motpol til kaos og rot, enn at man tenker døpte eller ikke døpte. *Vi tror ikke unge mennesker er så opptatte av hvem som er døpt eller ikke døpt men heller følelsen av å være godtatt.*

For å kunne svare på spørsmålet hvordan vi kan være kirke for denne aldersgruppen må vi stille spørsmålet hva vi tenker at kirken er for de som er 18 til 30 år og hvordan den oppleves for de mellom 18 og 30 år.

- Denne aldersgruppen har et sent natteliv og kommer ikke søndag kl 11.00 på gudstjeneste, men dette er nok ikke hovedårsaken til at de ikke kommer.
- Hovedårsaken til at unge mennesker ikke deltar tror vi er at kirken ikke oppleves relevant. Derfor må kirken ha fokus på å være relevant.
- Mange av de som er medlemmer av Den norske kirke går i andre menigheter som ikke er en del av Den norske kirke, som foreksempel Filadelfia, Misjonssalen og hjemmegrupper.
- Mange er aktive i "sin hjemmemenighets" barne- og ungdomsarbeid med lederoppgaver, men har sitt gudstjenesteliv et annet sted.
- Gjennom mediaomtale og ulike enkeltsaker har kirken fått dårlig rykte.
- Mange tenker at det å gå i kirken og delta i ungdomsarbeid er to forskjellige ting.

- Det er mange små fellesskap, store fellesskap med god kvalitet kan være en løsning, hva med å slå seg sammen?
- Kirkens formidling trenger ikke nødvendigvis å være hipp og kul, men den må være troverdig.
- Vi trenger å jobbe mer med liturgi og er glade for gudstjenestereformen. (Syndsbekjennelsen kommuniserer dårlig.)
- Viktig at ikke hver eneste kirke sier at de skal få sin 18 til 30 satsning. Vi trenger gudstjenester for aldersgruppen men med ulike former slik at man kan velge det som passer en best. Kirken må tenke målgruppe, det er ikke bare aldersbestemt men interessebestemt.
- Gruppen ser at det ligger en del utfordringer i det kirkemusikalske arbeidet i kirkene våre.

Hvilke strategiske veivalg/grep vil dere anbefale Den norske kirke (lokalt og nasjonalt) å gjøre for bedre å nå aldersgruppen?

I arbeidet med dette notatet har vi sett at en del av spørsmålene har gitt utfall i konkrete forslag og veivalg. Vi har forsøkt å samle og supplere disse under dette punktet. Dette var også det viktigste punktet som ble gitt til utfordring på Ungdomstinget 2008 og gruppen har føyd til de oppfordringen som kom fra UT 08 under punktene nedenfor.

Frivillighet:

Det er viktig å legge til rette for avgrenset frivillig engasjement i menighetene. Dette kan gjøres gjennom kontrakter på frivillighet og koordinering av frivillighet over menighetsgrenser. Unge voksne er selektive i sitt frivillige engasjement, vil være frivillig når og så lenge det passer, og med oppgaver en selv får noe ut av.

Gudstjeneste:

Vi må gjøre noe med tiden, plasseringen, språk og form på gudstjenesten og håper dette er noe som kan spilles inn mot gudstjenestereformen. Det må jobbes nasjonalt med strategier for gudstjenester for denne aldersgruppen. Gudstjenestereformen sier ikke noe om plassering eller tiden for gudstjenesten, gruppen tror tidspunktet for gudstjenesten har noe å si for unge voksnes deltakelse. Miljøet rundt gudstjenesten er en viktig faktor for at folk kommer tilbake, som for eksempel kafé/ kirkekaffe og lignende. Når det gjelder språk tror vi at vi må tenke på hva det er vi formidler, hva man sier om mennesket i gudstjenesten. Ritualene er ikke nødvendigvis fremmedgjørende men liturgien kan være det. Det er mange utfordringer rundt musikken i gudstjenesten, her må det gjøres noe. Både orgel og salmer er fint, men mer tempo, presentasjon og variasjon vil være viktig. Stikkordet som blir viktigst er at gudstjenesten oppleves RELEVANT, for livet ditt og verden rundt deg. Gruppen ønsker å stille spørsmålet: Skal man avskrive unge på søndag kl 11.00 og heller lage egne gudstjenester, eller skal vi flytte den senere og inkludere alle? Vi ønsker ikke å komme med noe endelig svar på dette spørsmålet. UT 08 ønsker å oppfordrer menighetene til å lage og arrangere temagudstjenester som appellerer til de ulike aldersgruppene mellom 18-30 år, for eksempel de under 25 år og de over 25 år.

UT 08 ser behovet for at flere døve ungdommer blir synlig under de ordinære gudstjenestene og vil spesielt oppfordre til tettere samarbeid mellom døves menigheter og andre hørende menigheter som allerede har et etablert, godt tilbud for denne aldersgruppen. En døveprest kan holde gudstjenester for både hørende og døve, og slik kan både døve og hørende unge omgås og skape bånd.

Kirkens omdømme og relevans:

Gruppen drøftet en del rundt hvordan kirken blir fremstilt utad, hvilket fokus media gir av kirken. Kan vi snu dette? Vi tror at fokuset må ligge på hva kirken har som ingen andre har. Hva skulle til for at kirken skulle oppleves relevant for deg? Da er det viktig at man spør de som ikke går i kirken eller er aktive i noe kirkelig arbeid.

Kirkens utadrettede virksomhet har enda en lang vei å gå. I Oslo har vi mye å takke Kirkens Bymisjon for. Vi tror at en mer utadrettet kirke vil gi den mer relevans for unge i 18 til 30 års gruppen. Kirken er den største frivillighetssentral i Norge, dette er vi lite flinke til å vise utad. Kirken må tørre å stå frem på flere arenaer, og tøffe nok til å si hva de står for i alle saker. Kirken skal "ta den svakestes parti".

Kirken bør sette mål av seg å være den største bistandsyteren. Det er ikke bare Kirkens Nødhjelp som skal drive med bistand. Kirkene i sentrum bør ha en større diakonal profil som for eksempel for gatens løse fugler. Vi ønsker oss gatekapell lik CC- martnan og domkirkens kapell, gjerne et sted hvor folk er mye, som på Oslo City.

18 til 30 åringer følger mye med på det som skjer i kirken, spesielt det som skjer i media. Media er viktig og ikke nødvendigvis en fiende. Hvorfor opplevde folk at Gunnar Stålsett var en god profil for kirken? Jo fordi man opplevde seg inkludert og ikke fordømt. Kirken er ikke flink til å bruke media til sin fordel - dette kunne Stålsett og dette skjønner 18-30 åringer. Vi trenger flere slike symbolpersoner i kirken. Det er mulig å bruke media hvis man er flink til å bruk folk som kan "selge saken." Det finnes mange prester med typisk prestestemme, burde de få presentasjonskurs? Men det betyr ikke at en prest ikke skal være høytidelig. Men det trengs kanskje noen pedagogiske kunnskaper? Bryr unge mennesker seg egentlig om at presten er "teit"? Unge bryr seg ikke om autoritetspersoner, men en kirkelig ansatt er med på å prege forståelsen av kirken. Det er viktig å huske at kirken er så mye mer enn presten, diakoni osv.

Se og bli sett:

Den norske kirke i Oslo er ikke flinke til å ta vare på de unge i alderen 18 til 30 år som flytter hit, de som bor her har det annerledes så sant de har deltatt under sin ungdomstid. Kirken må derfor bli flinkere til å invitere og ta imot med åpne armer, være mer synlig. UT 08 oppfordrer menigheter som har et fungerende arbeid for unge voksne til å bli bedre på å spre informasjon om disse arrangementene også til unge voksne utenfor menigheten. Man kan ha åpne kirker og folk som er tilstede, det må være god informasjon om hvor du finner dem. Kirken må være mer tilgjengelig, både lokale og de som jobber der. Min prest er best, eller i min menighet er det en god prest. Mange blir positivt overrasket når de møter en "flink" prest. Det kan virke som folk forventer en stereotyp prest. Dette kan være både bra og dårlig. UT 08 savner mer informasjon om det som skjer utenfor lokalmenigheten for aldersgruppen, men presiserer at mange er flinke til å ta initiativ selv til arrangementer for unge voksne i lokalmenigheten, og anbefaler at

flere gjør det samme. De etterlyser også en informasjon i forhold til studentprestene på utdanningsinstitusjonene, og mange savner tydeligere studentprester. UT 08 anbefaler at det opprettes en ungdomskontakt for de unge døve i Oslo, som kan være med på å berike tilbudene til aldersgruppen 18 – 30, og øke samarbeidet med hørende unge voksne.

Kirkebygget:

Mange unge får sitt påfyll i organisasjonenes arbeid i egne andakter, aktiviteter og lignende. Det er derfor viktig at organisasjonene bruker kirkerommet. Kirkebyggene gir ulike muligheter, det er viktig at man får en opplevelse av å eie kirkebygget. UT 08 påpeker at ungdom savner åpne kirker, som er der når man trenger dem. De mener at en del ungdom er litt nervøse for å gå inn i en kirke, hvor de tror mange har forventninger til dem. Derfor kan det være godt for unge å ha åpne kirker på hverdager, hvor fokuset ikke er de organiserte aktivitetene men mer å få komme å bare være. Gud i Storby prosjektet i Oslo bispedømme har på bakgrunn av et initiativ fra Ungdomstinget 2005 startet arbeidet med en egen ungdomskatedral, hvor det blant annet er ansatt en egen gateprest for ungdom. Ungdomskatedralen er først og fremst tenkt for aldersgruppen 13 til 18 år, vi ser at det kunne være gunstig at denne ble utvidet til også å gjelde aldersgruppen 18 til 30 år.

Ung i kirken gruppen i Oslo bispedømme ønsker å komme med følgende anbefalinger for det videre arbeidet med aldersgruppen 18- 30 år.

Vi ønsker å presisere at mangfold er bra, mangfold er en ressurs og skaper mulighet for flere uttrykksformer, livssynsfrihet og valgmuligheter i en urban storby.

Det er viktig at det i en by som Oslo finnes mange forskjellige steder for tro. Steder som utfordrer og som bekrefter. Steder der troen kan brynes trygt, steder der det går an å hvile i andres ord og steder der ordene må lages nye og av dem som vil være der. (Sitat fra Studentpresttjenesten i Oslo)

Vi har tidligere i notatet delt inn 18 til 30 års gruppen i tre: unge uetablerte, unge etablerte og unge etablerte med barn. Det som er felles for alle disse gruppene, tror vi, er behovet for nettverk og en relevant kirke. Med relevant mener vi en kirke som snakker sant om livet og har en teologi og et språk som vi kan forstå. Denne kirken vil ha et godt omdømme noe vi tror er viktig for at unge i aldersgruppen ønsker å være en del av sin kirke. Unge er selektive og er opptatte av kvalitet, fordelene med Oslo er at det er gode muligheter for selv og velge hvilken kirke som passer for meg.

Vi har trukket ut hva vi tror er spesifikt for de tre ulike gruppene i forhold til hvilke veivalg kirken bør ta for å nå dem.

1) Unge uetablerte:

Dette er en veldig aktiv gruppe med mye på programmet. De er veldig engasjerte og kan delta på mye fordi de ikke har like mange forpliktelser som de andre to gruppene. De er søkene men trenger å bli dratt med og får konkrete spørsmål for å delta i kirkelige aktiviteter. En del av de som har vært aktive i kirken før denne alderen dropper ut her, de er sliten og lei av lederansvar eller ønsker å holde på med andre

ting. Mister man denne gruppen er det vanskelig å få kontakt med dem igjen senere. Vi tror at denne gruppen trenger egne møteplasser og egen gudstjenester med musikk og form som de opplever relevante. Målet for gudstjenestene samlingene for denne gruppen er ikke først og fremst og bygge menighet men å bygge kirken.

2) Unge etablerte:

Vi tror at denne gruppen er interessert og opptatt av frivillighet, men da er det viktig med tidsavgrenset engasjement. Det bør også være klare forventninger til hva frivilligheten skal inneholde. Denne gruppe er også veldig engasjerte men opplever at de må være strenge med sine prioriteringer derfor må kirken være på banen med attraktive tilbud. Denne gruppen er ikke spesielt opptatt av at deltakelsen skal foregå i sin lokale kirke. Vi tror at hvis man opplever sin deltakelse som relevant og positiv er det lettere å invitere med andre. Vi tror at deltakelsen ikke må være festet til at du deltar fordi du er kristen men fordi du synes det er positivt og gir deg noe.

3) Unge etablerte med barn:

Denne gruppen har flere møtepunkter med kirken, da gjennom dåp og ulike tilbud til barna. Mange deltar på dette men er redde for å binde seg for mye fordi de regner med å flytte etter ikke så lang tid. Det er fortsatt viktig med form og språk på gudstjenesten selv om man kan sende barnet på søndagsskole skal gudstjenesten treffe de voksne også. Vi tror at denne gruppen er veldig opptatt av omdømme og relevansen. De ønsker å være stolt av det de hører til og familier med barn snakker sammen og forteller hverandre hvor det er bra å være. Felleskap er viktig for denne gruppen. Vi ser at tilbud som babysang og familiemiddager treffer denne gruppe godt. De ønsker å bygge miljø for seg selv og for sine barn, da er det lettere å få denne gruppen til å delta på gudstjenester. Dette er den minste gruppen tror vi, men innen for denne gruppen går egentlig alderen opp til nærmere 40 fordi mange får barn rundt 30 + i Oslo. Vi tror at kirken bør ha strategi for å tenke tiltak for foreldrene som ikke bare innebærer å delta på barnas på tilbud. Her vil trosopplæringsreformen være viktig

Ung i Oslo gruppen ved Are Tørring, Solvor Hagen Eliassen, Carina Bjørlo, Sindre Stabell Kulø, Gaute Brækken og Ida Hauknes og Ungdomsrådgiver ved Oslo bispedømmekontor Tonje Kristoffersen. 15.02.2008.